

Lieta C-142/22

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2022. gada 2. marts

Iesniedzējtiesa:

Supreme Court (Īrija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2022. gada 25. februāris

Prasītājs:

OE

Atbildētājs:

The Minister for Justice and Equality

SUPREME COURT [AUGSTĀKĀ TIESA]

[..]

**PAR LĪGUMA PAR EIROPAS SAVIENĪBAS DARBĪBU 267. PANTU UN
PAR LŪGUMU EIROPAS SAVIENĪBAS TIESAI SNIEGT
PREJUDICIĀLU NOLĒMUMU**

[omissis: Augstākās tiesas sastāvs]

[..]

**PAR PIETEIKUMU SASKAŅĀ AR 2003. GADA LIKUMA PAR EIROPAS
APCIETINĀŠANAS ORDERI 22. PANTA 7. PUNKTU, KAS AIZSTĀTS
AR 2005. GADA KRIMINĀLTIESĪBU LIKUMA (TERORISTU
NODARĪJUMI) 80. PANTU,**

UN PAR OE (dzimšanas datums: 1980. gada 9. septembris)

STARP

THE MINISTER FOR JUSTICE AND EQUALITY,

PRASĪTĀJU,

UN

OE,

ATBILDĒTĀJU,

**RĪKOJUMS, KAS DATĒTS AR 2022. GADA 25. FEBRUĀRI, PAR
PREJUDICIĀLA JAUTĀJUMA UZDOŠANU EIROPAS SAVIENĪBAS
TIESAI SASKAŅĀ AR LĪGUMA 267. PANTU**

Atbildētāja paziņojums par apelācijas sūdzību, kas iesniegta 2021. gada 6. jūlijā, pārsūdzot *Court of Appeal* [Apelācijas tiesas] 2021. gada 27. maijā pieņemto un izdoto spriedumu un rīkojumu [...], ar kuru noraidīta atbildētāja apelācijas sūdzība par *High Court* [Augstās tiesas] spriedumu un rīkojumu [...], kas pieņemts un izdots 2020. gada 27. jūlijā, par to, ka tiek apmierināts prasītāja lūgums un *High Court* dod piekrišanu tam, ka pret atbildētāju izdevējvalstī Nīderlandē tiek uzsākta tiesvedība par šādiem nodarījumiem, kas uzskaitīti 2019. gada 18. jūlija dokumenta ar nosaukumu “Papildu Eiropas apcietināšanas orderis” 3. lappuses 4. punktā, proti: “*Nīderlandes Kriminālkodeksa 289. pants: līdzdalība slepkavībā 2015. gada 15. decembrī, Nīderlandes Kriminālkodeksa 46.a pants kopā 289. pantu: nesekmīga kūdīšana uz slepkavību laikposmā no 2015. gada 1. novembra līdz 2015. gada 25. novembrim (ieskaitot)*”, un par minētā sprieduma un rīkojuma atcelšanu, pamatojoties uz un saskaņā ar minēto paziņojumu par apelācijas sūdzību, kas 2021. gada 2. decembrī tika nodots izskatīšanai attālināti šajā tiesā.

[omissis: procesuālais pamatojums]

Tā kā lieta tika nodota izskatīšanai 2022. gada 18. februārī un spriedums šajā datumā tika pasludināts elektroniski, un lietas dalībniekiem tika dota iespēja iesniegt apsvērumus attiecībā uz rīkojuma par prejudiciāla jautājuma uzdošanu projektu;

tā kā šķiet, ka faktisko apstākļu un līdzšinējās tiesvedības izklāsts ir iekļauts rīkojumā par prejudiciāla jautājuma uzdošanu, kas ir pievienots šā dokumenta pielikumā;

tā kā iesniedzējtiesai šķiet, ka jautājumu izlemšana starp lietas dalībniekiem saistībā ar šo pieteikumu rada jautājumus par dažu Eiropas Savienības tiesību normu pareizu interpretāciju, proti, attiecībā uz Padomes 2002. gada 13. jūnija Pamatlēmuma 2002/584/TI par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV 2002, L 190, 1. lpp.) 27. panta interpretāciju, kas Īrijas tiesībās ieviests ar 2003. gada Likumu par Eiropas apcietināšanas orderi (ar grozījumiem) noteikumiem,

TIESA NOLĒMA saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pantu atbilstoši minētajam rīkojumam uzdot Eiropas Savienības Tiesai jautājumus.

1. Vai Pamatlēmuma 27. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka lēmums par personas nodošanu rada tādas tiesiskās attiecības starp personu, izpildes dalībvalsti un pieprasītāju dalībvalsti, ka jebkurš jautājums, kas ar šo lēmumu tiek uzskatīts par galīgi izlemtu, ir uzskatāms par izlemtu arī procedūrā par piekrišanas saņemšanu turpmākai kriminālvajāšanai vai sodīšanai par citiem nodarījumiem?
2. Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir tāda, ka 27. pants neparedz šādu interpretāciju, vai ar valsts procesuālo normu tiek pārkāpts efektivitātes princips, ja tā darbojas tā, ka attiecīgajai personai saistībā ar pieteikumu par piekrišanu tiek liegts atsaukties uz attiecīgo Eiropas Savienības Tiesas spriedumu, kas pasludināts laikā pēc rīkojuma par nodošanu?

UN IZDEVA RĪKOJUMU, kas paredz, ka šīs apelācijas sūdzības turpmāka izskatīšana tiek atlikta līdz brīdim, kad Eiropas Savienības Tiesa būs pieņēmusi prejudiciālu nolēmumu par minētajiem jautājumiem, vai arī līdz turpmākam rīkojumam šajā sakarā.

[..]

Noformēts 2022. gada 28. februārī

AN CHUIRT UACHTARACH

AUGSTĀKĀ TIESA

[omissis: Augstākās tiesas sastāvs]

starp

**PAR PIETEIKUMU SASKAŅĀ AR 2003. GADA LIKUMA PAR EIROPAS
APCIETINĀŠANAS ORDERI 22. PANTA 7. PUNKTU, KAS AIZSTĀTS
AR 2005. GADA KRIMINĀLTIESĪBU LIKUMA (TERORISTU
NODARĪJUMI) 80. PANTU,**

THE MINISTER FOR JUSTICE AND EQUALITY,

atbildētājs,

- un -

OE,

apelācijas sūdzības iesniedzējs,

Iesniedzējtiesas 2022. gada 28. februāra rīkojums par prejudiciāla jautājuma uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai par dažiem jautājumiem attiecībā uz Eiropas Savienības tiesību interpretāciju saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pantu.

Ievads

- 1 Augstākajā tiesā iesniegtā apelācijas sūdzība attiecas uz Padomes 2002. gada 13. jūnija Pamatlēmuma 2002/584/TI par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV 2002, L 190, 1. lpp.) 27. panta interpretāciju, kas Īrijas tiesībās īstenota ar 2003. gada Likuma par Eiropas apcietināšanas orderi (ar grozījumiem) noteikumiem.
- 2 Apelācijas sūdzības iesniedzējs ir nodots Nīderlandes Karalistei, pamatojoties uz trim Eiropas apcietināšanas orderiem. Saskaņā ar Īrijas tiesībām šis lēmums ir *res judicata*, un apelācijas sūdzības iesniedzējs par attiecīgajiem jautājumiem ir tiesāts, notiesāts, un viņam ir piespriests sods saskaņā ar Nīderlandes tiesībām.
- 3 Īrijas *High Court*, kas ir izpildes tiesu iestāde, ir saņēmusi lūgumu dot piekrišanu viņa turpmākai kriminālvajāšanai un ieslodzījumam saistībā ar citiem atsevišķiem nodarījumiem. Viņš iebilst pret šādas piekrišanas došanu, pamatojoties uz to, ka personām, kas izdeva trīs sākotnējos orderus, saskaņā ar ES tiesībām nav “izdevējas tiesu iestādes” statusa. Lai gan saskaņā ar Īrijas tiesību aktiem nav runa par lēmuma par nodošanu atjaunošanu, viņš apgalvo, ka piekrišanu turpmākai kriminālvajāšanai nevar dot, ja orderi, kas bija šā lēmuma pamatā, nebija likumīgi izdoti.
- 4 Būtībā Augstākajai tiesai ir jānoskaidro, vai apelācijas sūdzības iesniedzējam ir jāatļauj izvirzīt šo argumentu un šajā nolūkā atsaukties uz konkrētu Eiropas Savienības Tiesas spriedumu atpakaļejošo spēku, vai arī viņam to var liegt darīt ar valsts procesuālo normu. Valsts tiesiskais regulējums, kas patlaban ir strīda pamatā, ir pazīstams kā *estoppel* jautājums, kas ir plašāku *res judicata* principu apakškatēgorija.

Pamatinformācija

- 5 Starp lietas dalībniekiem nav strīda par lietas faktiem, un pamatinformāciju var viegli apkopot. Apelācijas sūdzības iesniedzējs 2017. gadā ar *High Court* rīkojumu tika nodots Nīderlandes Karalistei, pamatojoties uz trīs Eiropas apcietināšanas orderiem (turpmāk tekstā – “EAO”), kas tika saņemti no šīs valsts. Ar EAO, kas tika izdoti dažādos datumos 2016. gadā, tika pieprasīta nodošana tiesāšanai saistībā ar apsūdzībām cita starpā par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, uzbrukumu un slepkavības mēģinājumu. Divus no šiem orderiem izdeva Amsterdamas prokuratūra, bet vienu – valsts prokuratūras nodaļa. Apelācijas sūdzības iesniedzēja vārdā tika celti iebildumi pret nodošanu, kurus visus *High Court* noraidīja ([*omissis*, skat. spriedumu lietā *Minister for Justice/OE*

(nenoteikts, pasludināts 2017. gada 2. februārī)). Ir skaidrs, ka tolaik netika celti iebildumi saistībā ar to, ka orderus bija izdevuši prokurori. Savas analīzes gaitā *High Court* tiesnese skaidri norādīja uz abiem Amsterdamas orderiem kā uz tādiem, ko izdevusi “kompetenta tiesu iestāde”. Spriedumā nav skaidras atsaucē uz valsts prokurora ordera statusu, taču tāpat nav pamata uzskatīt, ka tiesa tam būtu piešķīrusi atšķirīgu statusu salīdzinājumā ar pārējiem diviem orderiem. Vairākos sprieduma punktos tika izdarīta atsauce uz prokuroru sniegtajām atbildēm uz lūgumiem sniegt papildu informāciju, un notika pamatošanās uz šīm atbildēm.

- 6 Apelācijas sūdzības iesniedzējs necentās pārsūdzēt spriedumu un tika nodots Nīderlandei. Viņš tika tiesāts un notiesāts par nodarījumiem, uz kuriem attiecās orderi, un viņam tika piespriests ieslodzījums uz 18 gadiem.
- 7 Nīderlandes iestādes kopš tā laika ir lūgušas *High Court* kā izpildes tiesu iestādes piekrišanu turpmākai apelācijas sūdzības iesniedzēja kriminālvajāšanai un ieslodzījumam, pamatojoties uz citām apsūdzībām, kas nebija neviena no sākotnējo EAO priekšmets. Šādas piekrišanas došana, kas ietver atteikšanos no tā, ko valsts tiesību aktos dēvē par specialitātes noteikumu, ir paredzēta Pamatlēmuma 27. pantā, kas šajā jurisdikcijā īstenots ar grozītā 2003. gada Likuma par Eiropas apcietināšanas orderi 22. panta 7. punktu. Apelācijas sūdzības iesniedzējs jau ir tiesāts, notiesāts, un viņam ir piespriests mūža ieslodzījums par jaunām apsūdzībām, bet, lai varētu izpildīt šo nākamo brīvības atņemšanas sodu, ir nepieciešama izpildes tiesu iestādes piekrišana.
- 8 Sākotnējo piekrišanas pieprasījumu šajā lietā, ar kuru tika uzsākta 22. panta 7. punkta procedūra, Nīderlandes valsts prokurors nosūtīja *High Court* 2019. gada 1. maijā. EST 2019. gada 27. maijā pasludināja spriedumu lietā *O.G. un P.I. (Lībekas prokuratūra un Cvikavas prokuratūra)* (C-508/18 un C-82/19/PPU), turpmāk tekstā – “*O.G. un P.I.*”). Tā nolēma, ka prokurorus nevar uzskatīt par “izdevējiestādēm” pamatlēmuma izpratnē, ja tie tieši vai netieši ir pakļauti riskam, ka viņu lēmumu pieņemšanas pilnvaras saistībā ar EAO ir atkarīgas no ārējiem norādījumiem vai instrukcijām konkrētajā lietā no izpildvaras.
- 9 Piekrišanas pieprasījums tika iesniegts *High Court* 2019. gada 23. jūlijā. Toreiz tiesā atbildētājs (turpmāk tekstā – “ministrs”) atzina, ka Nīderlandes valsts prokurors nav “tiesu iestāde”, un šķiet, ka šā iemesla dēļ pieteikums tika atsaukts un rīkojums netika pieņemts. Tomēr dažas dienas vēlāk tika saņemts vēl viens lūgums par piekrišanu. To bija izdevis izmeklēšanas tiesnesis Amsterdamā pēc prokurora pieteikuma. Šķiet, ka Nīderlandē no 2019. gada 13. jūlija bija ieviesti jauni tiesību akti, kas paredzēja, ka EAO izdod tiesneši.

Normatīvais konteksts

- 10 Pamatlēmuma 1. pantā Eiropas apcietināšanas orderis ir definēts kā “*tiesas nolēmums, ko izsniedz dalībvalsts, lai cita dalībvalsts apcietinātu un nodotu pieprasīto personu kriminālvajāšanas veikšanai vai lai izpildītu brīvības*

atņemšanas sodu, vai arī lai piemērotu ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli”. “Izdevējiestāde” 6. pantā ir definēta kā “izsniegšanas tiesu iestāde, kas ir kompetenta izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz šīs valsts tiesību aktiem”. Kā konstatēts lietā *O.G. un P.I. (Lībekas prokuratūra un Cvikavas prokuratūra)* (C-508/18 un C-82/19/PPU, turpmāk tekstā – “*O.G. un P.I.*”), jēdziens “izdevējiestāde” ir autonomas ES tiesību jēdziens.

- 11 Pamatlēmuma 27. pants attiecas uz nodotās personas iespējamu kriminālvajāšanu par nodarījumiem, kas nav norādīti EAO, kurš ir nodošanas pamatā. Minētā panta 2. punktā ir noteikts vispārējs noteikums, ka nevar veikt nodotās personas kriminālvajāšanu, to notiesāt vai tai atņemt brīvību par nodarījumu, kas veikts pirms tās nodošanas un kas nav nodarījums, par kuru tā nodota. Saskaņā ar 1. punktu dalībvalstis var paziņot Padomes ģenerālsekretariātam, ka tās piekrīt atkāpties no šā noteikuma. Īrija nav izmantojusi šo iespēju, un tādēļ piemēro vispārējo noteikumu, ievērojot 3. punktā izklāstītos izņēmumus. Izņēmums, kas attiecas uz šo apelācijas sūdzību, ir 3. punkta g) apakšpunktā minētais izņēmums, kas paredz, ka piekrišanu dod izpildes tiesu iestāde. Šā panta 4. punktā ir paredzēts, ka izpildes tiesu iestādei ir jāiesniedz piekrišanas pieprasījums. Piekrišanu dod vai atsaka, pamatojoties uz tādiem pašiem pamatiem kā nodošanas pieteikuma gadījumā, proti, atsaucoties uz 3. un 4. pantā izklāstītajiem iemesliem.
- 12 Līdzīgas definīcijas ir ietvertas 2003. gada Likumā par Eiropas apcietināšanas orderi (ar grozījumiem). EAO ir “*tiesas iestādes orderis, rīkojums vai lēmums*”. “*Tiesu iestāde*” ir “*tiesnesis, miertiesnesis vai cita persona, kas saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem ir pilnvarota pildīt tādas pašas vai līdzīgas funkcijas, kādas saskaņā ar 33. pantu pilda attiecīgās valsts tiesa*” (proti, EAO izsniegšanas funkcija). “*Izdevējiestāde*” ir “*izdevējas dalībvalsts tiesu iestāde, kas izdevusi attiecīgo orderi*”. “*Izdevēja dalībvalsts*” ir “*dalībvalsts [...], kuras tiesu iestāde ir izdevusi šo Eiropas apcietināšanas orderi*”.
- 13 2003. gada likuma 22. pants tika pilnībā aizstāts ar 2005. gada Krimināltiesību likuma (teroristu nodarījumi) 80. pantu. Šā likuma 22. panta 7. punkts paredz:
 - (7) *Attiecībā uz personu, kas saskaņā ar šo likumu nodota izdevējai dalībvalstij, High Court var piekrist*
 - (a) *pret personu izdevējā dalībvalstī uzsākt tiesvedību par noziedzīgu nodarījumu,*
 - (b) *par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu izdevējā dalībvalstī uzlikt sodu, tostarp sodu, ko veido personas brīvības ierobežojums, vai*
 - (c) *uzsākt tiesvedību pret personu vai veikt personas aizturēšanu izdevējvalstī, lai izpildītu sodu vai ar brīvības atņemšanu saistītu rīkojumu par noziedzīgu nodarījumu,*

kad par to saņemts rakstisks pieprasījums no izdevējas dalībvalsts.

- 14 Panta 8. punktā (kas aizstāts ar 2012. gada Likuma par Eiropas apcietināšanas orderi (piemērošana trešām valstīm un grozījumi) un izdošanu (grozījumi) 15. pantu) paredzēts, ka piekrišana saskaņā ar 7. punktu ir jāatsaka, ja attiecīgais noziedzīgais nodarījums ir tāds, par kuru personu nevarēja nodot saskaņā ar Likuma 3. daļu (3. daļā ir izklāstīti noteikumi par pamattiesībām, korespondenci, dubultu sodāmību, kriminālvajāšanu pret pieprasīto personu valstī, pamatojoties uz tām pašām iespējamām darbībām, kriminālatbildības vecumu, eksteritorialitāti un aizmugurisku tiesāšanu).
- 15 Varētu būt svarīgi atzīmēt, ka pirms Eiropas apcietināšanas ordera režīma ieviešanas Īrijas tiesām nebija pilnvaru atteikties no specialitātes noteikuma – tas (saskaņā ar 1965. gada Izdošanas likuma noteikumiem) bija tieslietu ministra pārziņā. Tas joprojām ir spēkā attiecībā uz izdošanu, kas nav saistīta ar ES.

Tiesvedība

- 16 Apelācijas sūdzības iesniedzēja iebildumi pret piekrišanas pieprasījumu netika apmierināti *High Court*, kur jautājums bija par to, vai ir piemērojams *res judicata* princips. Tiesa nolēma, ka argumentu, ko viņš centās izvirzīt, izslēdz valsts noteikumi, kas piešķir galīgumu 2017. gada lēmumam (skat. lietu *Minister for Justice and Equality/OE* [2020] IEHC 369). Viņš iesniedza apelācijas sūdzību. Līdz brīdim, kad lieta nonāca *Court of Appeal*, EST spriedumā lietā *Kriminālprocess pret AZ* (C-510/19 – turpmāk tekstā “A.Z.”) bija pasludināts nolēmums, ka Nīderlandes prokurorus nevar uzskatīt par “tiesu iestādēm” pamatlēmuma izpratnē.
- 17 *Court of Appeal* piekrita ministra apgalvojumam, ka, lai gan izvirzītais jautājums, iespējams, netika argumentēts sākotnējā *High Court* EAO procesā, *High Court* tiesnese to bija izskatījusi “*inkvizitoriāli*”, un viņa bija pieņēmusi lēmumu. Šādos apstākļos radās *estoppel* jautājums, kas neļāva ne tieši apstrīdēt viņas konstatējumu šajā jautājumā, ne arī pakārtoti vērsties pret nodošanas rīkojumu.
- 18 Tika akceptēts arī ministra arguments, ka EST spriedumi nav grozījuši valsts noteikumus par spriedumu galīgumu. *Court of Appeal* atzina, ka EST ir skaidri atteikusies ierobežot savu spriedumu lietās *O.G. un P.I.* un *A.Z.* pagaidu sekas. Tomēr tā daudzās lietās, tostarp lietā *Asturcom Telecomunicaciones S.L. pret Nogueira* [2009] E.C.R. I-9579, bija uzsvērusi tāda principa nozīmi, ka nevar apšaubīt tiesas nolēmumus, kas ir kļuvuši galīgi pēc tam, kad ir izmantotas visas pārsūdzības tiesības vai ir pagājuši pārsūdzības termiņi. ES tiesības neprasīja nepiemērot procesuālos noteikumus attiecībā uz šo principu, pat ja tas ļautu valsts tiesai novērst ES tiesību normas pārkāpumu. Šis princips savukārt bija pakļauts efektivitātes un līdzvērtības principiem, taču apelācijas sūdzības iesniedzējs nenorādīja, ka šie principi tiktu pārkāpti, ja šajā lietā tiktu piemēroti noteikumi par spriedumu galīgumu. Attiecīgi *Court of Appeal* apelācijas sūdzību noraidīja (skat. spriedumu lietā *Minister for Justice and Equality/OE* [2021] IECA 159).

- 19 Augstākā tiesa 2021. gada 22. septembrī atļāva iesniegt papildu apelācijas sūdzību. Tā uzskatīja, ka lietā tika izvirzīti jautājumi, kas ir vispārēji sabiedriski svarīgi saistībā ar 2003. gada Likuma par Eiropas apcietināšanas orderi interpretāciju; saikni starp sākotnējo rīkojumu par nodošanu un lūgumu dot piekrišanu turpmākai kriminālvajāšanai un ieslodzījumam; EST lēmumu ietekmi uz šo saikni; un jautājumu par to, cik lielā mērā, ja vispār, EAO procesā var rasties *res judicata* un *estoppel* jautājuma jēdzieni (skat. [2021] IESCDT 108).
- 20 Apelācijas sūdzības iesniedzējs piekrīt, ka 2017. gadā pieņemtais lēmums par viņa nodošanu ir *res judicata* un ka saskaņā ar Īrijas tiesībām nav nepieciešams to atkārtoti izskatīt. Viņa galvenais iebildums pret piekrišanas došanu (un vienīgais, kas joprojām tiek uzturēts) ir balstīts uz likumā paredzētajiem nosacījumiem, kas reglamentē piekrišanas procedūru. Saskaņā ar 22. panta 7. punktu piekrišanas pieprasījumam ir jānāk no “izdevējas dalībvalsts”, un izdevēja dalībvalsts ir definēta kā dalībvalsts, kuras “tiesu iestāde” ir izdevusi sākotnējo EAO. Arguments ir tāds, ka, tā kā prokurori, kas izdeva EAO, saskaņā ar ES tiesībām nebija “tiesu iestādes”, no tā izriet, ka Nīderlandi nevar uzskatīt par “izdevēju dalībvalsti”.
- 21 Apelācijas sūdzības iesniedzējs atsauca uz valsts tiesu nolēmumiem, kuros ir apgalvots, ka *res judicata* principi nav piemērojami izdošanas lietās. Tiek atzīts, ka var rasties *res judicata* spēks, taču šajā sakarā tiek apgalvots, ka to nevar piemērot, ja ir notikušas būtiskas izmaiņas tiesiskajos apstākļos. Spriedums lietā *O.G. un P.I.* šajā ziņā ir nozīmīga pārmaiņa. Tiek apgalvots, ka piekrišanas procedūra, lai gan tā ir saistīta ar nodošanas procedūru, tomēr ir “atsevišķa” lieta, kurā apelācijas iesniedzējs var tikpat brīvi izvirzīt jebkuru argumentu, kas attiecas uz pieprasījuma pamatotību, kā tad, ja tas būtu parasts EAO. It īpaši tiek norādīts uz spriedumu lietā *AZ* un apsvērumu, ka piekrišana var kaitēt attiecīgās personas brīvībai, jo tās rezultātā var tikt piespriests bargāks sods. Turklāt tiek apgalvots, ka, ja ministram šajā lietā ļautu atsaukties uz *res judicata* principiem un *estoppel* jautājumu, tas nozīmētu, ka Īrijas tiesām vēlākā tiesvedībā, kas attiecas uz pavisam citiem nodarījumiem, būtu jārīkojas, pamatojoties uz priekšnoteikumu, kas saskaņā ar ES tiesībām neapšaubāmi ir nepareizs.
- 22 Ministrs neapstrīd apelācijas sūdzības iesniedzēja sniegto likuma interpretāciju un nenorāda, ka pamatlēmumā ir nepieciešama citāda interpretācija. Tomēr ministrs apgalvo, ka jebkurš iespējama jautājums par Nīderlandes prokuroru kompetenci rīkoties kā “izdevējstādēm” ir jāuzskata par tādu, ko Augstā tiesa ir galīgi izlēmusi 2017. gadā, un ka uz šo galīgo nolēmumu ir attiecināms *estoppel* jautājums, tādējādi jautājumu par viņu kompetenci tagad nevar atkārtoti izskatīt. Lai gan Īrijā nav nevienas iestādes, kas būtu tieši saistīta ar šo jautājumu, ministrs atsauca uz *dicta* vairākos spriedumos, saskaņā ar kuriem izdošanas kontekstā teorētiski var iestāties jautājuma izslēgšana no lietas izskatīšanas kārtības tādā pašā veidā un ievērojot tādus pašus kritērijus kā parastās civillietās.
- 23 Ministrs piekrīt, ka EST spriedumi ir jāuzskata par tādiem, kam ir atpakaļejošs spēks. Tomēr viņa apgalvo, ka saskaņā ar ES tiesībām šis faktors neietekmē valsts

noteikuma par atpakaļejošo spēku iedarbību, ja tādējādi netiek pārkāpti efektivitātes un līdzvērtības principi. Tiek apgalvots, ka spriedumi lietās *O.G. un P.I.* un *A.Z.* nemainīja tiesību normas, bet tikai precizēja tās. Līdz ar to tie neradīja būtiskas tiesisko apstākļu izmaiņas. Tādējādi sākotnējais lēmums par apelācijas sūdzības iesniedzēja nodošanu esot jāuzskata par kļūdu kompetences ietvaros, kuru tagad nevar atkārtoti apstrīdēt.

Augstākās tiesas spriedums

- 24 Tiesa ir pasludinājusi spriedumu (sk. [2022] IESC 10), kurā aplūkoti attiecīgie valsts un ES tiesību principi.
- 25 Valstu tiesību akti par *res judicata* un *estoppel* jautājumu nav bez sarežģījumiem (arī tāpēc, ka terminoloģija ne vienmēr tiek lietota konsekventi). Turpmākajā kopsavilkumā nav aplūkoti tādi saistītie jēdzieni kā pakārtota vēršanās, procesa ļaunprātīga izmantošana vai noteikums, ka lietas dalībniekiem pirmajā tiesvedībā ir jāiesniedz visa sava prasība pilnībā un tās nevar paturēt sev labvēlīgu pamatu, lai to izvirzītu jaunā tiesvedībā, kuras mērķis ir atcelt negatīvu lēmumu.
- 26 Principā jautājums var būt par pamatu jautājuma atspēkošanai, ja
 - (i) kompetentā tiesa ir pieņēmusi spriedumu;
 - (ii) lēmums ir galīgais lēmums pēc būtības;
 - (iii) spriedumā ir noteikts jautājums, kuru lietas dalībnieks mēģina izvirzīt turpmākajā tiesvedībā; un
 - (iv) lietas dalībnieki ir tās pašas personas (vai to privātpersonas), kas bija lietas dalībnieki tiesvedībā, kurā tiek apgalvots par *estoppel* jautājumu.
- 27 Iepriekš minētie kritēriji ir atvasināti no Augstākās tiesas lēmumiem lietās *Belton/Carlow County Council* [1997] 1 I.R. 172 un *Sweeney/Bus Átha Cliath* [2004] 1 I.R. 576, un nesen tika apspriesti spriedumā [omissis: lietā *George/AVA Trade (EU) Limited* [2019] IEHC 187.
- 28 Tomēr ir svarīgi norādīt, ka, neņemot vērā tādus jautājumus kā krāpšana (kas šajā gadījumā acīmredzami nepastāv), uz *estoppel* jautājuma nozīmi attiecas vairāki ierobežojumi. Viens no šādiem ierobežojumiem ir tiesas nolēmuma, ar kuru tiek radīts precedents tiesību jomā, iespējamās sekas. Tas neļauj tiesvedības dalībniekam, kura lieta ir izbeigta, atsākt tiesvedību, bet ļauj uz to var atsaukties lietās vai gadījumos, kas vēl nav galīgi izlemti, pat tad, ja iepriekšējs lēmums par šo jautājumu atsevišķā lietā ir bijis nelabvēlīgs attiecīgajai personai. Tāpat ir iespējams, ka izmaiņas tiesību aktos neļaus atsaukties uz *estoppel*.
- 29 Publisko tiesību kontekstā uz *estoppel* nevar atsaukties, ja jautājums ir par likuma vai Konstitūcijas noteikuma pareizu interpretāciju. Tas būtu pretrunā

sabiedriskajai kārtībai, ja šādu jautājumu ļautu izlemt ar lietas dalībnieku piekāpšanos vai atzīšanos, vai tiesneša kļūdas dēļ. Tādējādi, ja jautājums attiecas uz tāda likuma interpretāciju, ar kuru atļauj iekasēt nodokli vai citu valsts nodevu, kas tiek iekasēta atkārtoti, fakts, ka tiesa iepriekš ir noteikusi atbildību, pamatojoties uz tiesneša sniegtu attiecīgās tiesību normas interpretāciju, var noteikt lēmuma, kurā šī interpretācija tika sniegta, *res judicata* spēku, ciktāl tas attiecas uz šajā tiesvedībā izvirzīto prasību. Tomēr tas neliedz lietas dalībniekam atkārtoti izvirzīt šo jautājumu saistībā ar vēlāku prasību (lai gan atkarībā no apstākļiem lietas dalībnieks var zaudēt, pamatojoties uz precedenta doktrīnu, jo šo jautājumu jau ir izlēmusi augstākas vai koordinētas jurisdikcijas tiesa).

- 30 Kriminālprocesā *estoppel* jautājumam nav nozīmes.
- 31 Tradicionāli izdošana tiek raksturota kā unikāla Īrijas tiesību joma. Tā tas bija pirms Eiropas apcietināšanas ordera sistēmas ieviešanas, un to parasti skaidroja ar to, ka tiesai, kas izskata izdošanas lietas, ir vairāk inkvizitora loma nekā parastā, sacīkstes procesā. Šī iezīme tika uzskatīta par saglabājušos arī EAO kontekstā, un to uzsver tiesas tiesības pieprasīt informāciju no pieprasītājas dalībvalsts, ja tā tiek uzskatīta par nepieciešamu. Tāpēc tiesas lēmums ir mazāk atkarīgs no lietas dalībnieku iesniegtajiem pierādījumiem un argumentiem, nekā tas varētu būt citos gadījumos.
- 32 Dažkārt tiek apgalvots, ka *res judicata* principiem nav nozīmes izdošanā. Tomēr, rūpīgāk izpētot, ir skaidrs, ka tas ir pārāk vienkāršots apgalvojums. Lēmums izdot rīkojumu par izdošanu vai atteikt izdošanu kļūst *res judicata*, kad tam ir galīgā sprieduma statuss. Tomēr daudzos nolēmumos ir skaidri noteikts, ka lēmums par atteikumu izdot personu sakarā ar trūkumiem orderī, kas pamato pieprasījumu, nav šķērslis jauna ordera izskatīšanai. Dažos attiecīgajos spriedumos ir *dicta*, kas liecina, ka tomēr ir iespējams, ka var rasties atteikums attiecībā uz konkrētu jautājumu, kas tika izlemts iepriekšējā tiesvedībā. Piemēram, ja atteikuma pamatā bija konstatējums par konkrētu jautājumu, bet nākamajā orderī šis jautājums netika izskatīts, izpildes tiesu iestāde varētu konstatēt, ka rodas *estoppel* (vai ka otrais pieteikums par nodošanu ir procesa ļaunprātīga izmantošana).
- 33 Augstākā tiesa ir nobažījusies, ka, ja tā nolemtu, ka šajā lietā rodas *estoppel*, šāds secinājums varētu ierobežot EST spriedumu atpakaļejošo spēku, pieļaut juridiskas kļūdas saglabāšanu un nepieļaujamā mērā mazināt tiesiskās aizsardzības efektivitāti EAO procesā. No otras puses, ja Tiesa nolemtu, ka *estoppel* nerodas, apelācijas sūdzības iesniedzējs gūtu labumu, ko viņš nebūtu varējis iegūt, ja būtu argumentējis šo jautājumu iepriekšējā tiesvedībā par nodošanas jautājumu. Šāds secinājums izriet no tā, ka šādam argumentam neizbēgami būtu bijis jābūt veiksmīgam šajā stadijā, pat ja būtu bijusi nepieciešama prasība vērsties EST. Tomēr tad saskaņā ar Īrijas tiesībām nebūtu šķēršļu izskatīt jaunu orderi, ko tiesnesis izdevis pēc attiecīgo Nīderlandes tiesību aktu maiņas. Ņemot vērā faktiski notikušo notikumu secību, gadījumā, ja apelācijas sūdzības iesniedzējs tagad gūs panākumus, situācija šķiet neatgriezeniska.

- 34 Augstākā tiesa uzskata, ka atbilde uz jautājumu, vai apelācijas sūdzības iesniedzējam tagad būtu jāatļauj atsaukties uz argumentu par sākotnējo orderu statusu, ir atkarīga no nodošanas procesa un piekrišanas procesa attiecības pareiza juridiskā formulējuma. Ja tie ir pareizi uzskatāmi par atsevišķām, patstāvīgām procedūrām, kurās jebkurš iebilduma punkts, kas attiecīgajai personai bija pieejams nodošanas pieteikumā, var būt pieejams jaunam argumentam vai papildu argumentam piekrišanas pieteikumā, tad nevar rasties *estoppel*. No otras puses, ja tie tiek uzskatīti par tik cieši saistītiem, ka jautājums, kas bija obligāti jāizlemj lēmumā par nodošanu, ir jāuzskata par izlemtu lēmuma par piekrišanu nolūkā, apelācijas sūdzības iesniedzējs šajā posmā nevarēs atsaukties uz argumentu par “izdevējas tiesu iestādes” statusu.
- 35 Tā kā piekrišanas procesu reglamentē tiesību akti, ar kuriem īsteno pamatlēmuma 27. pantu, Tiesa uzskata, ka šis jautājums ir jānosaka saskaņā ar ES tiesībām. Turklāt Tiesa uzskata, ka tas nav *acte clair*. Ņemot vērā spriedumus lietās *CILFIT* C-283/81 EU:C:1982:335 un *Conorzio Italian Management* un *Catania Multiservizi* C-561/19 EU:C:2021:779, kā arī savus pienākumus kā tiesai, kuras lēmumus nevar pārsūdzēt saskaņā ar valsts tiesībām, iesniedzējtiesa tādēļ uzskata, ka ir nepieciešams lūgt EST sniegt nolēmumu saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pantu.

Pieprasījums veikt paātrinātu vai steidzamības procedūru

- 36 Apelācijas sūdzības iesniedzējs atrodas apcietinājumā Nīderlandē, un šīs valsts iestādes, protams, ir ieinteresētas steidzami noskaidrot viņa juridisko statusu Nīderlandē. Šādos apstākļos Augstākā tiesa lūdz Tiesai apsvērt iespēju izmantot tās reglamentā paredzēto paātrināto vai steidzamības procedūru.

Prejudiciālie jautājumi

[*omissis*: iepriekš minēto jautājumu atkārtojums]